

Одеський державний університет внутрішніх справ
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В ЕРУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

1 січня – 11 лютого 2024 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2024

УДК [005.336.2:34]:[006.922.1:004:007.2](062.552)

П 68

Організаційний комітет:

Дмитро Швець – доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, полковник поліції, ректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

Максим Корнієнко – доктор юридичних наук, професор, полковник поліції, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

Олег Шкута – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри професійних та спеціальних дисциплін Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ;

Дмитро Афонін – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблемних питань кримінального аналізу Одеського державного університету внутрішніх справ;

Ігор Биков – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблемних питань кримінального аналізу Одеського державного університету внутрішніх справ.

Правова компетентність в еру цифрової трансформації :

П 68 матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 січня – 11 лютого 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 132 с.

ISBN 978-966-397-368-5

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Правова компетентність в еру цифрової трансформації» (1 січня – 11 лютого 2024 року).

УДК [005.336.2:34]:[006.922.1:004:007.2](062.552)

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2024

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2024

ISBN 978-966-397-368-5

Криміналістичний аспект використання штучного інтелекту в діяльності з розслідування злочинів	
Колодіна А. С.	50
Штучний інтелект у кримінальному провадженні, зарубіжний досвід і міжнародно-правові стандарти	
Корнієнко М. В., Шкута О. О.	53
Роль цифрових технологій у формуванні правової компетентності майбутніх юристів	
Короєд С. О.	56
Збір інформації про незаконні активи з відкритих джерел за допомогою методології OSINT	
Крикун В. В., Биков І. О.	60
Штучний інтелект як учасник інформаційних відносин	
Кудрявцева Н. О.	62
Особливості використання активних та інтерактивних методів на лекційному занятті	
Кушнір І. П.	64
Моделі недобросовісної економічної діяльності під фокусом кримінального аналізу	
Мельник С. С.	66
Цифрова трансформація вищої освіти та науки: правова основа та реалії	
Панченко В. В.	70
Основи законодавчого регулювання охорони праці в Сполучених Штатах Америки	
Пасічнюк В. Б.	73
Доступ до інформації про кримінальні провадження для проведення наукових досліджень	
Пашковський М. І.	77
Інформаційна політика держави в умовах воєнного стану	
Письменна О. П.	82
Європейський та вітчизняний досвід гуманітарно-правової підготовки майбутніх інженерів	
Прилипко В. М.	85
Правове регулювання віртуальних активів: виклики, можливості та перспективи для правової системи України	
Присяжнюк І. І.	89
Безпосередність дослідження цифрових (електронних) доказів судом у кримінальному провадженні	
Сиза Н. П.	93

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ПРО НЕЗАКОННІ АКТИВИ З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДОЛОГІЇ OSINT

Крикун В. В.

*доктор юридичних наук, професор, проректор
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Биков І. О.

*кандидат юридичних наук, адвокат,
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблемних питань кримінального аналізу
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Розвідка на основі відкритих джерел (з англійської мови «open-source intelligence») використовується в багатьох сферах суспільного життя, що більш відоме під акронімом OSINT [1], що означає проведення розвідки з використанням виключно відкритих джерел, які доступні усім. Очевидно, що жодних юридично визначених дозволів чи тому подібного не потрібно для роботи з такою інформацією, а стрімка інформатизація та цифровізація суспільних відносин породжує терабайти даних у відкритих джерелах, що зволяє їх збирати і без застосування методів акумуляції інформації у незаконний спосіб.

Разом із тим, OSINT доцільно використовувати як і своєрідний фактчекінг, що дозволяє встановити достовірність інформації отриманої з новин чи соціальних мереж [2]. В контексті збору інформації про незаконні активи OSINT дозволяє правоохоронним органам працювати на випередження, аналізуючи дії протилежної сторони та прогнозуючий можливий розвиток подій на основі публічних заяв, відкритої інформації поширеної через медіа чи соціальні мережі. Таким чином збір інформації про незаконні активи може активно використовуватися в розслідуваннях, при чому будучи в законному полі, що дозволяє робота з відкритими джерелами. Водночас, масмо звернути увагу і на цифрові сліди, які є даними, що можуть бути відкрито зібрані та проаналізовані.

Одним із сучасних інструментів, який може бути використаний компетентними органами та іншими зацікавленими особами для виявлення та розшуку незаконних активів є відкриті джерела розвідки. OSINT є ефективною методологією та інструментарієм збору

інформації, що надає можливість отримати доступ до значних об'ємів даних з відкритих джерел.

Основний підхід до використання методології OSINT полягає у використанні інструментарію, що дозволяє збирати інформацію з відкритих джерел, таких як соціальні мережі, блоги, форуми, сайти новин та інші джерела. Для збору таких даних можуть використовуватися різноманітні пошукові системи, як, як правило, додатково налаштовуються під потреби суб'єкта, який здійснює відповідний пошук інформації. Крім того, на нашу думку, доцільно додатково використовувати спеціальні інструменти до яких можна віднести сканери сайтів та соціальних мереж.

Робота за методологією OSINT має включати не лише очевидний збір інформації з відкритих джерел шляхом використання різного інструментарію, а і оволодіння та активне використання певними навичками та знаннями. Одним із ключових навиків є проведення точного пошуку інформації та проведення її аналізу. Аналізуючи інформацію зібрану з відкритих джерел (у тому числі, але не обмежуючись – блоги, соціальні мережі, відеохостинги та інші ресурси) відповідні компетентні органи можуть в процесі аналізу, серед іншого, заставляти інформацію з різних джерел, отримують більш повну картину щодо незаконних активів. Разом із тим, особам, які провадять OSINT пошук інформації та її аналіз важливим є опанувати методології, що дозволяють перевіряти інформацію на достовірність.

Сучасні підходи до роботи з відкритими джерелами вимагають використання сучасного інструментарію аналізу зібраної інформації. Користуються популярністю наступні програмні продукти та інформаційні ресурси Maltego, OSINT Framework, Hunchly та інші.

OSINT допомагає виявити зв'язки між людьми, компаніями та будь-якими організаціями, що можуть мати важливе значення для проведення розслідування та пошуків незаконних активів. Інструменти OSINT є корисними для аналізу великих об'ємів інформації в мережі Інтернет, забезпечуючи кримінальні розслідування та застосування санкційних механізмів певними матеріалами та інформацією для прийняття рішень, реалізації процесуальних дій та формування доказової бази.

Разом із тим, пошук за збір інформації про незаконні активи з відкритих джерел за допомогою методології OSINT доцільно проводити враховуючи рекомендації протоколу Берклі [3]. За своєю суттю згаданий протокол Берклі пропонує так званий цикл проведення OSINT розвідки. Водночас, на практиці присутні різні варіанти організації розвідувально-пошукового процесу інформації про незаконні активи, але пропонуємо використовувати наступні кроки

даного процесу. Етап підготовки, який визначає потреби, мету та завдання пошуку відповідної інформації. Збір, як ключовий етап первинного збору даних та інформації. Етап обробки на якому дані організуються, перевіряються та зіставляються для подальшого аналізу. Етап безпосереднього аналізу та обробки, що включає інтерпретацію зібраної інформації з метою виявлення закономірностей. Представлення інформації, як етап, який за своєю суттю зводиться до звітування про результати інформаційної розвідки суб'єкту, для прийняття того чи іншого управлінського рішення.

Література:

1. Open Source Intelligence, U.S. Army Field Manual Interim FMI 2-22.9, December 2006. URL: www.fas.org/irp/doddir/army/fmi2-22-9.pdf
2. Heather J. Williams, Ilana Blum. (2018). Defining Second Generation Open Source Intelligence (OSINT) for the Defense Enterprise. Library of Congress Control Number: 2018943942. URL: <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/AD1053555.pdf>
3. Berkeley Protocol on Digital Open Source Investigations. United Nations, on behalf of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), and the Human Rights Center at the University of California, Berkeley, School of Law. New York and Geneva. 2022. URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/2024-01/OHCHR_BerkeleyProtocol.pdf